

ב"ה

פסח-ספירת העומר-שבועות

מים גנובים יומתקו

חג הפסח חג השבועות וימי ספירת העומר שבינתיים, באים בהמשך אחד,¹...ולכן בהכרח לומר שיש ענין משותף בעבודת ה' בכל שלושה ענינים אלו:

"...פסח" הוא מלשון "פָּה סָח"², שמורה על ענין הדיבור, כיון שבפסח ישנו הענין דסיפור יציאת מצרים שצריך להיות בדיבור דוקא³, ועד ש"כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" (שזהו דבר שלא מצינו בנוגע לקרבן פסח, או בנוגע למצה ומרור).

וכן בנוגע לחג השבועות, "זמן מתן תורתנו - "שהרי בנוגע ללימוד התורה נאמר⁴ "חיים הם למוצאייהם", ודרשו רבותינו ז"ל⁵ "למוצאייהם בפה", היינו, שהלימוד צריך להיות בדיבור דוקא, וכמו שכתוב⁶ "ואשים דברי בפיך". - בודאי צריך להיות ענין המחשבה, להבין מה שלומד (אפילו בתורת שבכתב, ועל אחת כמה וכמה בתורה שבעל פה⁷), אבל מצות תלמוד תורה כדבעי היא דוקא כשמוציא בדיבור (וכמובן גם מהדין⁸ שמותר

---

¹ וגם לפי מ"ש בירושלמי (ר"ה פ"ד סוף ה"ח) שהטעם שלא נאמר הלשון "חטא" בקרבנות של עצרת (כמו בקרבנות שאר הימים טובים) הוא "מכיון שקבלתם עליכם עול תורה כו", שמזה מובן שחג השבועות הוא ענין בפ"ע - הרי יש בו גם ההמשך לחג הפסח וספה"ע.

² סידור האריז"ל בהגש"פ (ב"סדר כוונת הפסח" - "טעם למה נק' פסח").

³ ראה מנח"ח מצוה כא. הובא בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים ע' טו.

⁴ משלי ד, כב.

⁵ עירובין נד, רע"א.

⁶ ישעי' נא, טז.

⁷ ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

⁸ ראה שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ת) ס"א ס"ו. וש"נ.

להרהר בדברי תורה גם בשעה שאסור להוציא דברי תורה מפיו, שמזה מוכח שעיקר ענין התורה הוא בדיבור דוקא).

ולהעיר גם מהידוע⁹ בנוגע להיחס של שלושה העמודים שעליהם העולם עומד, תורה עבודה וגמילות חסדים¹⁰, לשלושה הענינים דמחשבה דיבור ומעשה - שגמילות חסדים (כללות ענין המצוות) הוא ענין המעשה, שהרי רובם ככולם של המצוות קשורים עם מעשה או שלילת המעשה, עבודה (תפלה) הוא ענין המחשבה, כמאמר רבותינו ז"ל¹¹ "איזו היא עבודה שהיא בלב זו תפלה", ואילו תורה הוא ענין הדיבור (ולא מחשבה).

וגם ספירת העומר קשורה עם ענין הדיבור - שהרי מצות ספירת העומר¹² צריכה להיות בדיבור בפה דוקא¹³ (ולא כמו "וספרה לה"¹⁴, שלא צריך להיות בדיבור דוקא¹⁵), וכמרומו גם בקרבן העומר (שבהמשך לזה באה ספירת העומר) שנאמר בו "עומר התנופה", ואיתא בזהר (פרשת בלק¹⁶) ש"תנופה" היינו "תנו פה", שהוא ענין הדיבור.

ביאור מעלת הדיבור:

מחשבה - היא לעצמו, וכמאמר רבותינו ז"ל¹⁷ "אין אדם יודע מה בלבו של חברו", ורק על ידי הדיבור נעשה גילוי אל הזולת, שמגלה לו מחשבתו עד למסקנת חכמתו כו', על ידי אותיות הא"ב שנחלקים לה' מוצאות הפה, וכוללים את כל הדיבורים האפשריים.

ועוד זאת, שבנוגע למחשבה אין הכרח שממנה יומשך לדיבור ומעשה, אבל מהדיבור יומשך גם ענין המעשה, ועד שלפעמים פועל הדיבור ענין של מעשה גם אצל הזולת - כפי שמצינו גבי מלך, שאסור לו לעשות מלאכה בפני העם, במכל שכן מ"פרנס על הצבור" ש"אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה"¹⁸, וענין העשייה אצלו הוא על ידי הדיבור - אמר מלכא עקר טורא¹⁹, היינו, שעל ידי אמירה בלבד נעשה ענין המעשה.

⁹ ראה לקו"ת אחרי כה, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

¹⁰ אבות פ"א מ"ב.

¹¹ תענית ב, סע"א.

¹² ולכמה דעות - גם שמיטה ויובל (ראה חינוך מצוה של. ועוד).

¹³ שו"ע אדה"ז או"ה רסתפ"ט. וש"נ.

¹⁴ מצורע טו, כח.

¹⁵ ראה חינוך שם.

¹⁶ ח"ג קפח, ב.

¹⁷ פסחים נד, ריש ע"ב.

¹⁸ קידושין ע, א. רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ה ה"ד.

¹⁹ ראה ב"ב ג, ב.

ונמצא, שכאשר יהודי הוא במעמד ומצב הראוי - והרי לאחרי ספירת העומר כל בני ישראל הם במעמד ומצב הראוי - ש"כל ישראל בני מלכים הם"²⁰, ויתירה מזה: מלכים ממש²¹, ובפרט על ידי זה שיהודי נעשה "א תורה איד", שהרי "מאן מלכי רבנן"²² - אזי הדיבור שלו כולל גם את ענין העשיה.

...והענין בזה - שכשם שבסיום התקופה, בחג השבועות, זמן מתן תורה, מודגש ענין הדיבור בתורה, "ואשים דברי בפיך", כך גם בהתחלת התקופה, בחג הפסח, מודגש ענין הדיבור בתורה - בסיפור דיציאת מצרים.

...ובנוגע לפועל:

יש לחזור עוד הפעם - ועד מאה פעמים - ...אודות ההוספה בלימוד התורה באופן ד"עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי"²³, כולל גם "לגנוב" מהזמן ד"מלאכתך עראי" כדי להוסיף ב"תורתך קבע" - "כידוע הסיפור²⁴ שכאשר רבינו הזקן היה לומד נגלה עם בנו של המלאך, ובנו של המלאך היה לומד עמו חסידות, ומשך הזמן היה צריך להיות מכוון זה כנגד זה, היה רבינו הזקן מסובב את מחוגי השעון כדי שבנו של המגיד ילמד עמו חסידות משך זמן ארוך יותר, וסיים, שבאותן שעות היתה אצלו עריבות מיוחדת באופן ד"מים²⁵ גנובים יומתקו" ...!

ונתינת כח מיוחדת על זה כשבאים מחג הפסח, שענינו "פה סח", שאז ישנו הסיפור ביציאת מצרים שהוא גם ענין של לימוד התורה, ומתכווננים לחג השבועות, זמן מתן תורה, שבו נשלם הענין דיציאת מצרים - "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה".

והרי הענינים דיציאת מצרים ומתן תורה נותנים כח על כל השנה כולה - כפי שרואים שיש חיוב להזכיר יציאת מצרים בכל יום, בבוקר ובערב, וכן יש חיוב ללמוד תורה בכל יום, בבוקר ובערב²⁶, ועד שאפילו להדעה שיוצאים ידי חובה בלימוד "פרק אחד", או אפילו בקריאת שמע, הרי זה צריך להיות "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"²⁷, וכן קריאת שמע בבוקר ובערב - "בשכבך ובקומך"²⁸.

ובפשטות - שצריך להיות קביעות עתים לתורה בכל יום, בבוקר ובערב, וכל המרבה הרי זה משובח.

²⁰ שבת סז, א. וש"נ.

²¹ תקו"ז בהקדמה (א, ריש ע"ב).

²² ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב (ברע"מ).

²³ רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ז.

²⁴ ראה בית רבי ח"א פ"ב בהערה. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ז ס"ע קעו ואילך. וראה גם תו"מ חנ"ו ע' 208. וש"נ.

²⁵ משלי ט, יז.

²⁶ ראה שו"ע אדה"ז או"ח סס"ז ס"א. וש"נ.

²⁷ ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"ד. וש"נ.

²⁸ ואתחנן ו, ז.

ועוד ענין בהחיוב דלימוד התורה ביום ובלילה (נוסף לכך שאין ענין יוצא מידי פשוטו) - שיום מורה על זמן של עושר, ולילה מורה על זמן של עוני רחמנא ליצלן, והחיוב דלימוד התורה הוא בכל זמן, הן בזמן של עושר והן בזמן של עוני.

ועל ידי לימוד התורה נעשה הענין דיציאת מצרים בכל יום - כמבואר בספרי מוסר וחסידות²⁹ שהפירוש ד"יציאת מצרים" הוא שיוצאים מהמעמד ומצב שהוא באופן ד"מיצר לישראל", כמאמר רבותינו ז"ל³⁰ "כל המלכיות נקראו על שם מצרים על שם שהם מצירים לישראל", כפי שנעשה מצד הענין ד"מפני חטאינו גלינו מארצנו"; והיציאה ממצרים היא על ידי לימוד התורה - שהרי "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה"³¹, ועל ידי זה נפטרים מכל ענין של לחץ, הן לחץ פנימי והן לחץ חיצוני, ועד שכל רואיהם יכירום שאין להם מציאות ודעה לעצמם, מלבד מילוי השליחות של הקב"ה.

קטע משיחת אחרון של פסח, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשל"א ח"ג ע' 98.

---

²⁹ ראה תו"א שמות מט, ד ואילך. וארא נח, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ.
³⁰ ב"ר פט"ז, ד.
³¹ אבות פ"ו מ"ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"י הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה